

Sygn. akt III ZS 6/13

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kuryło

SSN Krzysztof Staryk

Protokolant Halina Kurek

w sprawie ze skargi Ministra Sprawiedliwości
na uchwałę z dnia 13 grudnia 2012 r., Nr .../2012 Okręgowej Rady Adwokackiej w
W. w przedmiocie ustalenia, że opłata na pokrycie kosztów administracyjnych z
tytułu wpisu na listę adwokatów pobierana od aplikantów adwokackich Izby
Adwokackiej w W. nie będzie wyższa niż 200 zł.,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 5 czerwca 2013 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Okręgowa Rada Adwokacka w W. uchwałę z dnia 13 grudnia 2012 r., nr
.../2012 ustaliła, że opłata na pokrycie kosztów administracyjnych z tytułu wpisu na

listę adwokatów pobierana od aplikantów adwokackich Izby Adwokackiej w W. nie będzie wyższa niż 200 zł.

Minister Sprawiedliwości na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. nr 146, poz. 1188 ze zm.) zaskarżył w całości uchwałę nr .../2012. Zaskarżonej uchwale zarzucił naruszenie art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji i art. 44 ust. 1 Prawa o adwokaturze oraz art. 264 § 1 k.p.a. poprzez określenie, że opłata za pokrycie kosztów administracyjnych z tytułu wpisu na listę adwokatów pobierana od aplikantów adwokackich Izby Adwokackiej w W. nie będzie wyższa niż 200 zł, gdy tymczasem obciążenie kandydatów do uzyskania wpisu na listę adwokatów opłatami związanymi z tym postępowaniem może nastąpić jedynie na podstawie odpowiedniego stosowania przepisów Działu IX k.p.a. w wysokości rzeczywiście powstałej w toku postępowania, ponadto nie może różnicować kandydatów do wpisu na podstawie kryterium sposobu i miejsca realizacji przesłanek warunkujących wpis.

W odpowiedzi na skargę Ministra Sprawiedliwości Okręgowa Rada Adwokacka w W. wniosła o jej oddalenie. Okręgowa Rada argumentuje, że zaskarżona uchwała nie narusza art. 264 § 1 k.p.a., ponieważ nie nakłada żadnego obowiązku w sposób generalny, ani nie określa wysokości opłaty z tytułu wpisu na listę adwokatów. Opłata będzie każdorazowo wyliczona na podstawie rzeczywistych kosztów dokonania wpisu, z uwzględnieniem czynności, jakie należało podjąć w konkretnej sprawie. Zaskarżona uchwała wyznacza jedynie górną granicę opłaty, którą ponosić będą te osoby ubiegające się o wpis na listę adwokatów, które odbyły aplikację adwokacką w Izbie W. W ten sposób, zobowiązując się do pokrycia kosztów wpisu przewyższających kwotę 200 zł, Okręgowa Rada zamierzała nagrodzić aplikantów adwokackich, którzy w okresie aplikacji uczestniczyli czynnie w życiu Izby Adwokackiej w W.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga Ministra Sprawiedliwości nie ma uzasadnionych podstaw.

Bezpodstawny jest zarzut naruszenia przez zaskarżoną uchwałę art. 264 k.p.a. Jak wynika z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2006 r., III ZS 2/05 (OSNP 2007 nr 3-4, poz. 58) stosowanie tego przepisu w sprawach o wpis na listę adwokatów umożliwia Izdom Adwokackim pobieranie opłat od osób ubiegających się o wpis na listę adwokatów w wysokości pozwalającej pokryć koszty czynności związanych z dokonywaniem wpisu. Wbrew twierdzeniom skarżącego, zaskarżona uchwała nie wprowadza zryczałtowanej opłaty za wpis na listę adwokatów. Określa jedynie górną granicę należności, jaką z tytułu wpisu na listę adwokatów Izby w W., zobowiązane będą uiszczyć te osoby ubiegające się o wpis na przedmiotową listę, które ukończyły aplikację adwokacką prowadzoną przez tę Izbę Adwokacką.

Nieusprawiedliwiony jest także zarzut naruszenia art. 44 Prawa o adwokaturze. Przepis ten określa zakres kompetencji okręgowej rady adwokackiej wskazując, że należą do niego wszystkie sprawy adwokatury, których załatwienie ustawa nie zastrzega dla innych organów adwokatury, izb adwokackich, zespołów adwokackich lub organów państwa. Naruszenie tego przepisu może w konsekwencji polegać na podjęciu przez okręgową radę adwokacką uchwały zastrzeżonej do kompetencji innego organu, ewentualnie podjęciu uchwały w kwestii nienależącej do „spraw adwokatury”. Nie można jednak upatrywać naruszenia tego przepisu w pojęciu uchwały określającej górny pułap kosztów wpisu na listę adwokacką, które pokryć musi osoba ubiegająca się o wpis, która ukończyła aplikację adwokacką prowadzoną przez określoną izbę adwokacką, gdyż jest to sprawa związana z zarządzeniem majątkiem Izby.

Sąd Najwyższy nie znajduje również podstaw do uwzględnienia zarzutu sprzeczności zaskarżonej uchwały z art. 32 Konstytucji RP. Z przepisu tego wynika, że podmiotom odznaczającym się tą samą cechą istotną powinny przysługiwać takie same prawa lub spoczywać na nich te same obowiązki. Konstytucyjna zasada równości odnosi się do sytuacji osób, które przynależą do tej samej kategorii (klasy), wyróżnionej ze względu na określoną cechę istotną. Ponadto, aby możliwe było stosowanie zasady równości, to podmioty należące do zidentyfikowanej wstępnie grupy, w oparciu o ustaloną cechę różnicującą, nie powinny charakteryzować się tą cechą w różnym stopniu (wyrok Trybunału Konstytucyjnego

z dnia 2 października 2012 r., K 27/11, OTK-A 2012 nr 9, poz. 102). Dlatego równe traktowanie tych samych podmiotów pod pewnymi względami nie stoi na przeszkodzie różnemu traktowaniu tych samych podmiotów pod innymi względami, tym bardziej, gdy zróżnicowanie to będzie obiektywnie uzasadnione (orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 27 czerwca 1995 r., K 4/94, OTK 1995, poz. 16). Nie zawsze jednak odmienne potraktowanie stanowi o braku równości i o dyskryminacji. Ocena owego zróżnicowania sytuacji podmiotów zawsze wynika z ustalenia, czy zróżnicowaniu temu można przypisać uzasadniony charakter (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2010 r., I PK 201/09, OSNP 2011 nr 21-22, poz. 270; z dnia 9 marca 2009 r., I PK 208/08 i z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 142/04, OSNP 2005 nr 17, poz. 272). Zróżnicowanie jest uzasadnione, jeśli pozostaje w związku bezpośrednim z celem przepisów, zaś waga interesu, dla którego zróżnicowanie jest wprowadzone, pozostaje w proporcji do interesów naruszanych (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2010 r., I PK 201/09; z dnia 4 kwietnia 2012 r., I UK 390/11, niepublikowane).

Jak wynika z powyższego, zasadnicze znaczenie dla uznania zarzutu sprzeczności zaskarżonej uchwały z art. 32 Konstytucji ma ustalenie danej cechy relewantnej charakteryzującej daną grupę osób. Przesądza ona o uznaniu porównywanych podmiotów za podobne lub znajdujące się w porównywalnej (podobnej) sytuacji. Wybór danej cechy relewantnej jest wyborem aksjologicznym, jednakże powinien być dokonywany w oparciu o racjonalne i zobiektywizowane kryteria (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 października 2012 r., K 27/11, OTK-A 2012 nr 9, poz. 102). Formułując zarzut naruszenia art. 32 Konstytucji Minister Sprawiedliwości wskazał jako cechę wyróżniającą bezpośrednich i pośrednich adresatów zaskarżonej uchwały okoliczność ubiegania się o wpis na listę adwokatów Okręgowej Rady Adwokackiej w W. Niedozwolonym kryterium różnicującym jest przy tym według Ministra Sprawiedliwości „kryterium odbycia aplikacji adwokackiej”.

Sąd Najwyższy nie podziela tej oceny Ministra Sprawiedliwości i nie uznaje zaskarżonej uchwały za sprzeczną z konstytucyjną zasadą równego traktowania z następujących powodów. Przedmiotowa uchwała uprzywilejowuje w zakresie dotyczącym rzeczywiście ponoszonych kosztów wpisu te osoby ubiegające się o

wpis na listę adwokatów, które były aplikantami Izby Adwokackiej w W. Cechą relewantną wyróżniającą tę kategorię osób z grona innych osób ubiegających się o wpis na listę jest wynikająca z art. 38 Prawa o adwokaturze przynależność tych osób do okręgowej izby w okresie aplikacji: izbę adwokacką stanowią adwokaci i aplikanci adwokaccy. Powoduje to, że status aplikantów Izby Adwokackiej w W. nie jest taki sam, jak status innych osób ubiegających się o wpis na listę adwokatów prowadzoną przez tę Izbę. Ponadto, w okresie aplikacji aplikanta łączy z izbą, w której odbywana jest aplikacja, „korporacyjny stosunek szkolenia” (§ 4 ust. 2 Regulaminu odbywania aplikacji adwokackiej). Więż taka łączy innych aplikantów z ich macierzystymi (z punktu widzenia aplikacji) izbami. Nie występuje ona w przypadku innych osób, które mogą ubiegać się o wpis na listę adwokatów. We wspomnianym stosunku korporacyjnym między aplikantem a izbą adwokacką, na aplikancie ciążyą pewne powinności względem samorządu adwokackiego. W szczególności spoczywa na nim obowiązek uiszczania składek rocznych (§ 7 ust. 2 i § 30 ust. 4 Regulaminu), które są świadczeniem na rzecz jednostki samorządu zawodowego odrębnym od kosztów szkolenia (§ 30 Regulaminu). W ten sposób aplikanci danej izby biorą udział w finansowaniu jej działalności. Ciężarów takich na rzecz izby dokonującej wpisu nie ponoszą aplikanci odbywający aplikację w innych izbach, ani inne osoby ubiegające się o wpis.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.